

'Grevelingenmeer weer verbinden met Noordzee en rivierengebied'

Het Grevelingenmeer weer verbinden met de Noordzee en het rivierengebied, de terugkeer van eb en vloed benutten voor de opwekking van getijdenenergie en met de opening van het Grevelingenmeer bovendien de waterkwaliteit weer op peil brengen ten behoeve van de ecologie. Dat is de uitkomst van de Grevelingenconferentie op 18 oktober, waaraan gemeenteraadsleden, leden van Provinciale Staten en bestuurders van belanghebbende organisaties deelnamen.

De conferentie was georganiseerd door de bestuurscommissie MIRT-verkenning Grevelingen (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport). Deze commissie maakt op verzoek van het Rijk en regionale overheden een voorstel voor oplossingen voor de problemen met de waterkwaliteit in het meer. Die worden gecombineerd met investeringen waarmee de economie en de duurzaamheid van het gebied een impuls krijgen. De bestuurscommissie gaat de resultaten nader uitwerken en legt eind 2011 een voorkeursalternatief voor aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu.

In 1964 is de zeearm de Grevelingen aan de oostzijde afgesloten van het rivierengebied met de aanleg van de Grevelingendam. In 1971 werd het meer aan de westzijde met de Brouwersdam afgesloten van de Noordzee. Het weer gedeeltelijk openen van deze dammen zal een aanpassing van de toenmalige deltaprojecten zijn.

Tijdens de Grevelingenconferentie werd een aantal ingrepen besproken die de bestuurscommissie dit jaar heeft onderzocht:

- een (afsluitbare) doorlaat in de Brouwersdam. Hierdoor ontstaat weer 50 tot 70 cm getijslag in het meer en wordt

het water voldoende ververs. Bijkomende voordelen zijn het ontstaan van circa 650 hectare nieuwe intergetijdenatuur en een betere voedselsituatie voor vogels;

- een deel van de Grevelingendam vervangen door een brug. Hierdoor kan het Grevelingenmeer overtollig water van de grote rivieren opvangen en ontstaan nieuwe vaarroutes voor watersporters in de delta;
- een getijdencentrale in de Brouwersdam. Deze kan elektriciteit opwekken met behulp van in- en uitstromend water;
- een sluis in de Brouwersdam. Hierdoor krijgen de jachthavens een directe verbinding met de Noordzee.

Marika van Lier Lels, voorzitter van de bestuurscommissie, constateerde dat onder de conferentiedeelnemers voldoende steun bestond voor de opening van beide dammen. Ze was positief over een getijdencentrale. De consequenties voor de omgeving van het meer stuiten niet op grote bezwaren, mits het getijslag beperkt blijft tot circa 50 cm.

Waterkwaliteit en ecologie

Los van de economische baten bieden de plannen voordelen voor de waterkwaliteit en ecologie. Het Grevelingenmeer bevat

namelijk steeds minder zuurstof. Daardoor wordt een groot deel van het dieren- en plantenleven in diepere delen bedreigd.

Bovendien verslechtert de situatie geleidelijk. Afgelopen zomer (juli en augustus) is grootschalige sterfte van het bodemleven waargenomen. Dit nieuwe onderzoek - in opdracht van Rijkswaterstaat, dat de waterkwaliteit al jaren meet - maakt deel uit van de MIRT-verkenning.

Sinds de afsluiting van het meer in 1971 zijn de condities voor natuurlijk leven in het meer gestaag achteruit gegaan. De afgelopen jaren was al vastgesteld dat het water op verscheidene plaatsen op diepten van meer dan tien meter zuurstofloos is. Dat was ook de waarschijnlijke oorzaak van de oestersterfte in 2005 en 2006. Afgelopen zomer is geconstateerd dat zuurstofloos water in een deel van het meer al voorkomt op diepten vanaf vijf à zes meter.

Als gevolg van het zuurstofgebrek hoopt afgestorven organisch materiaal zich op de bodem op. Er ontstaan witte matten van zwavelbacteriën die het laatste restje zuurstof in het water verbruiken en stank veroorzaken.

Boven de zuurstofconcentratie in het Grevelingenmeer in juli 2000 (links) en september 2008 (rechts). Onder de situatie bij een getijslag van 50 cm.

